

voorstel aan de raad

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte Paas, T. (Tim)
Kenmerk	
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Milieu & Emissieloos Vervoer

Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Utrecht 2018

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

- 1 De nota van inspraak vast te stellen.
- 2 Interferentiegebieden voor bodemenergiesystemen vast te stellen voor de gebieden Beurskwartier, Merwedekanaalzone, Leeuwensteijn en Carthesiusdriehoek/2e Daalsedijk.
- 3 Het college te mandateren om interferentiegebieden vast te stellen, te wijzigen en te actualiseren-, onder de voorwaarde dat het college de raad vooraf en tijdig informeert over een voorgenomen collegebesluit hiertoe.
- 4 De Verordening Interferentiegebied Bodemenergiesystemen Utrecht 2018 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen

Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages

Voorstel: Voorstel_9787

Bijlage: nota van inspraak Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen gemeente Utrecht 2018

Bijlage: Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen gemeente Utrecht

Bijlage: Toelichting Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen gemeente Utrecht 2018

Bijlage: Bodemenergieplan Beurskwartier 2018

Eerdere besluitvorming

De gemeente is per 1 juli 2013 door het van kracht worden van het wijzigingsbesluit bodemenergiesystemen het bevoegd gezag voor gesloten bodemenergiesystemen en heeft hierdoor verschillende taken en bevoegdheden erbij gekregen. Op grond van ditzelfde Besluit kan onder andere een gemeentelijke verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen worden vastgesteld. Via een dergelijke verordening kunnen interferentiegebieden worden aangewezen.

Uitvoering

Context

Bodemenergie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen van de gemeente om energieneutraal en aardgasvrij te worden, naast het gebruik van andere duurzame bronnen zoals zon-, windenergie en biogas. De huidige ontwikkelingen van binnenstedelijke verdichting en hoge ambities op het gebied van energieconcepten zonder aardgas, de drukte in de ondergrond en versterking van de ambitie om naar een energie neutrale stad te gaan, zijn gezamenlijk de aanleiding om de potentie van de ondergrond op het gebied van bodemenergie optimaal te benutten.

Open en gesloten bodemenergiesystemen

Bodemenergiesystemen zijn systemen die voor de verwarming en koeling van gebouwen gebruik maken van de warmte en koude die in de bodem is opgeslagen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen open en gesloten bodemenergiesystemen. Bij open bodemenergiesystemen wordt 's zomers relatief koud grondwater uit de koudwaterbron of -bel onttrokken om gebouwen te koelen. Na opwarming in het gebouw wordt de warmte terug in de bodem gebracht in de warmwaterbron (of -bel). Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht zijn bevoegd gezag voor vergunningen voor open systemen. (Besluit omgevingsrecht). Bij gesloten bodemenergiesystemen wordt water (eventueel in combinatie met antivriesmiddel) in buizen door de bodem geleid, zonder dat het in direct contact met het grondwater komt. Hierin onderscheiden zij zich van open systemen, daarbij is namelijk sprake van verplaatsing van grondwater. De gemeente is hiervoor bevoegd gezag (Besluit omgevingsrecht).

Interferentiegebieden

In een aantal gebieden in Utrecht waar binnenstedelijke verdichting plaatsvindt, is of wordt veel drukte in de ondergrond verwacht. De gemeente is per 1 juli 2013 door het van kracht worden van het Besluit bodemenergiesystemen het bevoegd gezag voor gesloten bodemenergiesystemen en krijgt hierdoor verschillende taken en bevoegdheden. Op grond van het Besluit kan een gemeentelijke verordening worden vastgesteld. Met een dergelijke verordening worden interferentiegebieden aangewezen, waarbinnen bodemenergiesystemen beter op elkaar worden afgestemd en het doelmatig gebruik ervan wordt versterkt. Een interferentiegebied is een afgebakend gebied waar een vergunningplicht geldt voor gesloten bodemenergiesystemen en niet langer een meldingsplicht.

Bodemenergieplan

De Verordening geeft ook de mogelijkheid om een bodemenergieplan (een gebiedsgericht planmatige aanpak) per interferentiegebied op te stellen. In het bodemenergieplan worden sturingsprincipes en ordeningsregels voor bodemenergiesystemen (zowel voor open als gesloten) opgenomen.

Terinzagelegging

Met toepassing van de Participatie- en Inspraakverordening gemeente Utrecht (gemeentebblad 2013, nr 84), heeft het ontwerp van de Verordening ter inzage gelegen en zijn belanghebbenden gedurende de periode van 1 februari tot en met 16 maart 2018 in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te brengen op het ontwerp van de Verordening. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Beslispunt

- 1 De nota van inspraak vast te stellen.

Argumenten

- 1.1 Er zijn geen zienswijzen ingediend. De Verordening heeft inhoudelijk geen aanpassing ondergaan ten opzichte van het ontwerp.

Beslispunt

- 2 Interferentiegebieden voor bodemenergiesystemen vast te stellen voor de gebieden Beurskwartier, Merwedekanaalzone, Leeuwensteijn en Carthusiusdriehoek/2e Daalsedijk.

Argumenten

- 2.1 Aanwijzen van interferentiegebieden is nodig om regie te kunnen voeren op het gebruik van de ondergrond.

De wet (Besluit omgevingsrecht) biedt de mogelijkheid om bij gemeentelijke Verordening interferentiegebieden aan te wijzen die vervolgens een vergunningplicht kennen voor gesloten bodemenergiesystemen. Een interferentiegebied biedt de mogelijkheid om nieuwe bodemenergie-initiatieven beter af te stemmen met al aangelegde (open en gesloten) bodemenergiesystemen. Het aanwijzen van een interferentiegebied is afhankelijk van de al aangelegde bodemenergiesystemen, de voorgenomen bouwontwikkelingen in het betreffende gebied in de nabije toekomst, of door de keuze tot aardgasvrij bouwen en af te zien van het aanleggen van een warmtenet. Aanvragen voor een gesloten bodemenergiesysteem worden getoetst en zo nodig geweigerd bij strijdigheid met de eisen die in het betreffende bodemenergieplan worden opgenomen. Hierdoor wordt rekening gehouden met de belangen van al verleende meldingen voor gesloten bodemenergiesystemen in de ondergrond. De gemeente kan sturen op het voorkomen van onacceptabele negatieve beïnvloeding tussen systemen en een doelmatig gebruik van bodemenergiesystemen in de ondergrond.

- 2.2 In deze gebieden vindt binnenstedelijke verdichting plaats en wordt veel drukte in de ondergrond verwacht.

Binnen de gebieden kunnen door een betere ordening van de ondergrond, meer bodemenergiesystemen worden gerealiseerd, zonder dat ze onderling interfereren en hierdoor afbreuk doen aan het verwachte energierendement. Daarnaast wordt het mogelijk bescherming te bieden aan grote collectieve, meer efficiënte bodemenergiesystemen. Grote collectieve systemen hebben een lange voorbereidingstijd en kunnen belemmerd worden door kleine snelle initiatieven.

Beslispunt

- 3 Het college te mandateren om interferentiegebieden vast te stellen, te wijzigen en te actualiseren-, onder de voorwaarde dat het college de raad vooraf en tijdig informeert over een voorgenomen collegebesluit hiertoe.

Argumenten

- 3.1 In het belang van doelmatig gebruik van de ondergrond is het noodzakelijk om voldoende en flexibel op toekomstige (plan)ontwikkelingen en drukte in de ondergrond in te kunnen spelen.

Hierom is het noodzakelijk om meerdere interferentiegebieden te kunnen aanwijzen waar dit noodzakelijk wordt. Daarom is het wenselijk dat het college deze besluiten kan nemen.

3.2 Door de raad voorafgaand te informeren krijgt de raad de gelegenheid om op het voorgenomen collegebesluit tot vaststelling, wijziging of actualisering van een interferentiegebied te reageren.
Deze voorwaarde is opgenomen in artikel 3 van de Verordening Interferentiegebieden Bodemenergiesystemen Utrecht 2018.

Beslispunt

- 4 De Verordening Interferentiegebied Bodemenergiesystemen Utrecht 2018 vast te stellen.

Argumenten

Gemeente Utrecht

- 4.1 Met de Verordening ontstaat een vergelijkbaar speelveld voor open én gesloten bodemenergiesystemen.
Ondoelmatig gebruik van bodemenergie (waar bijvoorbeeld negatieve interferentie kan

optreden) is een weigeringsgrond voor het verlenen van een vergunning voor gesloten bodemenergiesystemen in een interferentiegebied. De gemeente zorgt hiermee dat onbenut potentieel in de ondergrond voor bodemenergie optimaal benut gaat worden. Voorkomen moet worden dat systemen bijvoorbeeld te dicht op elkaar worden geplaatst, waardoor verlaging van het rendement kan ontstaan. Buiten het interferentiegebied is de kans op ondoelmatig gebruik van bodemenergie klein, omdat negatieve interferentie niet voorkomt. Via de Verordening wordt gestimuleerd om gezamenlijke initiatieven (allianties) rond bodemenergie te starten. Gezamenlijke initiatieven hebben als voordeel dat de beschikbare ruimte veelal optimaler wordt benut voor bodemenergie, gezien het feit dat bij een groot systeem of collectieve systemen de kans op negatieve interferentie veel lager is dan bij een aantal separate systemen naast elkaar.

4.2 Aantasting van de bodem en het grondwater wordt voorkomen door een doelmatig gebruik bodemenergie in de ondergrond.

In de gebieden van Utrecht waar een grote vraag is naar bodemenergie of waar dit wordt verwacht, is ordening en sturing wenselijk om doelmatig gebruik van bodemenergie te realiseren. In deze gebieden bestaat risico op aantasting van de kwaliteit van de bodem. Dit is in strijd met de Wet bodembescherming. Het gebruik van het tweede watervoerende pakket (wvp) voor bodemenergie kan leiden tot verspreiding van verontreinigingen die in het 1ste watervoerend pakket voorkomen. De kwaliteit van de bodem en het grondwater in het 2de wvp kan hiermee onomkeerbaar worden aangetast. Het 2de wvp is een kwetsbaar object in verband met de drinkwaterwinning in deze laag. Dit vormt een bedreiging voor onder andere de dieper gelegen strategische voorraad schoon grondwater voor de drinkwaterwinning. Daarom is in de bodemenergieplannen opgenomen dat het tweede watervoerende pakket niet voor bodemenergiesystemen mag worden gebruikt en zorgt de verordening ervoor dat de bodemenergie uit het 1ste wvp optimaal wordt benut.

4.3 De Verordening is procedureel op een juiste wijze tot stand gekomen en in nauw overleg met de provincie Utrecht en stakeholders van de interferentiegebieden.

In het kader van het reguliere overleg tussen de provincie en de gemeente (Utrechtse Bodemenergie Agenda) heeft 9 oktober 2017 een overleg plaatsgevonden. Hierbij waren ook de stakeholders (NS, Amrath, Wonderwoods, Rabobank, Eneco) van het Beurskwartier aanwezig. Gesproken is over de Verordening en het Bodemenergieplan Beurskwartier. De aanwezigen kunnen zich vinden in de noodzaak van de verordening en het bodemenergieplan. Bij het opstellen van de overige bodemenergieplannen worden de desbetreffende stakeholders uit dat gebied betrokken.

Ontwikkelorganisatie Ruimte
Paas, T. (Tim)

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen